
МОДУЛЬНА СТРУКТУРА КУРСУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА"

УДК 81'255.2'6

Шаманова Н.Є. (Shamanova N.Y.)

Національний університет кораблебудування ім. адмірала С.О. Макарова

Проаналізовано особливості модульної організації курсу науково-технічного перекладу на спеціальності «Прикладна лінгвістика». Обґрунтовано необхідність введення такої модульної структури та описано компоненти кожного модулю. Наведено приклади завдань – проектів для індивідуальної та самостійної роботи студентів.

Ключові слова: *перекладацька компетенція, науково-технічний дискурс, інформативно-змістовий блок, тренувальний блок, моніторинговий блок, проектні завдання.*

The peculiarities of the modular structure of the scientific-technical translation course have been analyzed. The necessity of introducing such modular structure has been grounded. The components of every module have been described the tasks for the student project work have been exemplified.

Key words: *translator competence, scientific-technical discourse, information block, training block, monitoring block, project work.*

Курс теорії та практики науково-технічного перекладу є однією з провідних учбових дисциплін у системі підготовки прикладного лінгвіста. Ця дисципліна вивчається у тісному зв'язку з навчальними курсами із загального мовознавства, стилістики, лексики, граматики англійської мови і передбачає формування базових, специфічних і спеціальних складових перекладацької компетенції, під якою розуміється сукупність знань, вмінь та навичок, що дозволять майбутньому перекладачеві успішно вирішувати свої професійні задачі. Засвоєння курсу НТП передбачає аналіз певних етапів історії перекладознавства, розгляд граматичних та лексичних проблем перекладу,

вивчення особливостей перекладу термінології, жанрово-стилістичних проблем та основ редагування комп'ютерних перекладів з аналізом рівня помилок.

Метою курсу НТП є забезпечення основи теоретичної та практичної підготовки студентів в рамках базової перекладацької компетенції до реалізації професійних функцій перекладача, визначити роль технічного перекладу для обміну науково-технічною інформацією, основних функцій перекладу, послідовності роботи над перекладом текстів.

Завдання цього курсу є формування на основі знань теоретико-прикладного характеру вмінь та навичок, необхідних для перекладу науково-технічних текстів та оптимального вирішення складних перекладацьких завдань.

Курс НТП вивчається 5 семестрів і «... зрозуміло, що перекладач повинен бути добре обізнаним з особливостями вихідної та цільової мов, основами теорії перекладу взагалі та науково-технічного перекладу зокрема, а також із перекладними відповідниками у галузі граматики та лексики, перекладацькими трансформаціями, способами перекладу різних мовних та мовленнєвих явищ. Все це становить частину загальної компетенції перекладача...» [1;16]. Весь цей великий обсяг програмного матеріалу поділено на певну кількість модулів, кожен з яких розглядається як одиниця навчального процесу.

Банк дидактичних та навчальних матеріалів кожного модуля складається з інформативно-змістового, практично-тренувального та контролюю-моніторингових блоків. Інформативно-змістовий блок містить теоретичні матеріали (лекції теоретико-прикладного характеру) які мають системний характер і дають студентам знання про переклад як діяльність, про комунікативний характер та особливості науково-технічних дискурсів, одиниці перекладу, методи і типи перекладу, мовні інтерференції, специфіку інтерпретації інформації, види науково-технічних текстів та лінгвокогнітивні особливості формування терміносистем, про соціолінгвістичні тенденції становлення національних терміносистем та термінологічне планування як

складову частині мовної політики. Після кожної лекції надаються питання для самоконтролю та глосарій.

Практично – тренувальний блок містить тексти для перекладу на практичних заняттях або вдома. Під час роботи студенти проводять перекладацький аналіз текстів, визначають жанр, призначення тексту, тип інформації, яку містить текст. Далі студенти під керівництвом викладача приступають безпосередньо до перекладу, коментуючи свої дії та пояснюючи вибір того чи іншого способу перекладу або обґрунтовуючи застосування певних перекладацьких трансформацій. Взагалі, вибір текстів для перекладу становить певну проблему, тому з метою оптимізації процесу навчання та вдосконалення навичок перекладу нами був виданий навчальний посібник [2.] з текстами, які базуються на загальнотехнічній та загальнонауковій лексиці та їх зміст завдяки цьому виявляється досить прозорим. Посібник складається з двох частин. Перша – це можливість представити декілька елементів функціональної граматики і навчити студентів розуміти частину смислу вислову через розуміння граматичної форми дієслова. В другій частині підбір текстів і вправ сприяє вивченню словотворчих процесів і формування термінології, розвиває розуміння та переклад текстів без словника. Контрольно-моніторинговий блок складається з комплексних тренувальних вправ, підібраних з урахуванням дидактичного принципу поступового зростання труднощів, текстів для розвитку навичок роботи з різними лексикографічними джерелами, текстів з кваліфікованим перекладом-зразком для редагування власних перекладів, комп'ютерних перекладів текстів із завданням для визначення рівня помилок, випадків міжмовної інтерференції, термінологічних неточностей, семантично надмірних і стилістичного невдалих оборотів, граматично-структурних невідповідностей і т.п. З методичної точки зору практика редагування шляхом аналізу паралельних текстів з наступним виправленням перекладу сприяє уважнішому ставленню до техніки перекладу взагалі і більш об'єктивної оцінки студентами своїх власних перекладів.

До контрольно-моніторингового блоку окремо входить група вправ для розвитку вмінь та навичок оперування та перекладу термінологічної лексики.

Підготовчі вправи (рецептивно-репродуктивні) мають забезпечити навички аналізу структури термінів та семантичних відносин між компонентами складного терміну. Практичні вправи (операційні, рецептивно-продуктивні) націлені на опрацювання термінів на рівні тексту, розвиток фонових знань, виконання перекладацьких дій на рівні автоматизму, виявлення, класифікацію та усунення помилок в перекладі науково-технічної термінології.

Обов'язковою складовою кожного модулю є система контролю знань: тести різних видів для проміжного контролю та комплексні модульні контрольні роботи для рубіжного контролю, які дозволяють виявити регулярність та системність в роботі студентів при вивченні кожного модулю і за їх результатами визначити рівень володіння певними знаннями, вміннями та навичками з перекладу науково-технічної літератури.

Враховуючи певну обмеженість часу, який виділено на кожний модуль, ми вважали за доцільне ввести елементи самостійного навчання за проектною методикою, що сприяє створенню необхідних умов для повного розкриття особистого потенціалу студентів через самостійну роботу з літературою, індивідуальні вправи та групові проекти. Класифікація завдань для самостійної роботи базується на різних методах збору інформації для виконання проектів, різних джерелах цієї інформації та різних типах презентації виконаної роботи.

Основними типами завдань є:

- а) інформаційно-дослідницькі проекти, для виконання яких студенти працюють з різними додатковими матеріалами для презентації письмових доповідей або рефератів;
- б) проекти-огляди, виконання яких потребує обробки інформації, отриманої з веб-сайтів та Інтернету для складання таблиць, графіків, тощо;
- в) організаційно-ігрові проекти, результати яких представляються у вигляді дискусій «за круглим столом» або усних презентацій у «Перекладацьких студіях».

Отже, структура і зміст кожного модулю курсу науково – технічного перекладу на спеціальності «Прикладна лінгвістика» та взаємодія цих модулів дозволяє адекватно оцінити рівень мовної, лінгвістичної, комунікативної та

базової перекладацької компетенції студентів та спонукає їх до подальшого самовдосконалення в одному з найскладніших видів інтелектуальної роботи – перекладі.

Література:

1. *Карабан В.І.* Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця, Нова книга, 2002.

2. *Філіппова Н.М., Шаманова Н.Є.* The Wonderwold of Translation through the Wonderworld of Engineering. Навч. Посібник по перекладу з англійської мови на українську. – Миколаїв: УДМТУ, 2004.